

DESĂVÎRȘIREA UNIFICĂRII STATULUI NAȚIONAL ROMÂN

Unirea Transilvaniei cu vechea Românie

AUTORI:

MIRON CONȘTANTINESCU, ȘTEFAN PASCU, L. BĂNYAI
V. CURTICĂPEANU, I. GHEORGHIU, C. GÖLLNER,
I. KOVÁCS, C. NUȚU, I. OPREA, V. POPEANGĂ
și AL. PORȚEANU

SUB REDACȚIA:

Prof. univ. MIRON CONȘTANTINESCU,
Prof. univ. ȘTEFAN PASCU

18 IAN 1968

EDITURA

UNIVERSITATEA „LUCIAN BLAGA”
ACADEMIEI REPUBLICII
INVENTARIAT 1968

SOCIALISTE ROMÂNIA

BUCUREȘTI - 1968

Bibl. Instit. de Inv. superlor Sibiu
INV. Nr. 63.670 19 79

CUPRINS

PREFAȚĂ (Miron Constantinescu)	1
Capitolul I. IDEEA, TENDINȚELE ȘI LUPTA PENTRU UNITATE A POPORULUI ROMÂN (Șt. Pascu)	5
1. Premisele unității politice a românilor	5
Conștiința de sine a poporului român.	5
Tendința de unitate a țărilor române	8
Unirea țărilor române sub Mihai Viteazul	9
Întărirea legăturilor dintre țările române și a conștiinței de neam în secolul al XVII-lea	14
2. Formarea națiunii române și importanța ei în dezvoltarea tendențelor de unitate a poporului român	21
Transformarea conștiinței de sine a poporului în conștiință națională	21
Întensificarea luptei naționale și a tendințelor de unitate politică	24
Dezvoltarea ideii de unitate politică la sfârșitul deceniului al treilea al secolului al XIX-lea.	28
3. Lupta pentru unitate politică în secolul al XIX-lea	30
Înainte de revoluția din 1848	30
În timpul revoluției democratice din 1848—1849.	34
Tendențele de unitate după revoluția din 1848.	41
Unirea Principatelor Române și importanța ei în procesul de desăvârșire a unității politice.	42
Lupta românilor împotriva dualismului și pentru unitate politică	46
Capitolul al II-lea. MIȘCAREA MEMORANDISTĂ ȘI LUPTA PENTRU UNITATEA DE STAT (Șt. Pascu)	48
Începuturile mișcării	48
Memorandul românilor din Transilvania și Ungaria	55
Ecolul Memorandului	58

Capitolul al III-lea. NOUL ACTIVISM ȘI LUPTA PENTRU UNITATEA DE STAT (1905—1918) (C. Nuțu)	88
1. Împrejurările politice și condițiile social-economice în care se inaugurează noul activism	88
2. Programul P.N.R. din 1905 și lupta împotriva politicii de asuprire națională în perioada 1905—1910	97
3. Poziția burgheziei și intelectualității române din Transil- vania față de mișcarea pentru unire	102
4. Mișcarea pentru eliberarea națională în preajma primu- lui război mondial. Tratatul dintre P.N.R. și guver- nul Tisza	110
5. Dezvoltarea luptei pentru unitatea politică în primii ani de război. Legăturile permanente cu România	115
6. Acțiunea României în Transilvania (1916) și mișcarea pentru unire	131
7. Reorganizarea luptei pentru autodeterminare în condi- țiile crizei finale a dualismului austro-ungar	138
 Capitolul al IV-lea. ACȚIUNI PENTRU UNIREA TRANSIL- VANIEI ÎNAINTE DE INTRAREA ROMÂNIEI ÎN PRIMUL RĂZBOI MONDIAL (I. Gheorghiu)	146
1. Lupta pentru unire în vechiul regat pînă la izbucnirea primului război mondial	146
2. Acțiunile desfășurate în vederea unirii Transilvaniei în perioada neutralității României	154
 Capitolul al V-lea. ACTIVITATEA ROMÂNILOR DIN TRAN- SILVANIA ȘI DIN VECHEA ROMÂNIE PESTE HOTARE (I. Gheorghiu și C. Nuțu)	164
1. Începutul activității: în Rusia, în Statele Unite ale Americii și în Franța	164
2. Activitatea pentru unire desfășurată în Franța, S.U.A., Anglia și Italia după Congresul naționalităților	178
3. Crearea Consiliului Național al unității române	191
 Capitolul al VI-lea. CONDIȚIILE INTERNAȚIONALE ÎN CARE SE DESFĂȘOARĂ MIȘCAREA PENTRU UNIREA TRANSILVANIEI CU ROMÂNIA (C. Nuțu)	200
 Capitolul al VII-lea. LUPTA ȚĂRĂNIMII DIN TRANSILVANIA PENTRU UNIREA CU ROMÂNIA (V. Popeangă și I. Kovács)	222
1. Situația țărănimii din Transilvania și lupta ei în preajma războiului	223

2. Situația țărănimii din Transilvania în timpul războiului	227
3. Lupta maselor țărănești pentru unire	234
4. Organizarea țărănimii din Transilvania în noiembrie 1918	259

Capitolul al VIII-lea. MIȘCAREA MUNCITOREASCĂ ȘI SOCIALISTĂ DIN TRANSILVANIA PENTRU UNIRE

(A. I. Porțeanu)	268
1. Cadrul politic și organizatoric al mișcării muncitorești din Transilvania. Dezvoltarea mișcării în perioada premergătoare unirii. Congresul al IX-lea al social-democrației române din Transilvania	268
2. Atitudinea mișcării socialiste și muncitorești din Transilvania față de problema națională. Legăturile cu mișcarea socialistă din vechea Românie	283
3. Mișcarea muncitorească și socialistă din Transilvania în timpul evenimentelor din octombrie-noiembrie 1918 . .	293
4. Mișcarea muncitorească și socialistă din Transilvania în preajma Adunării de la Alba-Iulia	310

Capitolul al IX-lea. CULTURA ÎN SPRIJINUL UNITĂȚII DE STAT (V. Curticăpeanu) . . . . .

1. Ideea de unitate și așezămintele culturale	316
2. „Astra”	323
3. Studenții români de la universitățile din Pesta și Viena. Rolul lor în lupta pentru unire	328
4. Sprijinul din vechea Românie	332
5. Societatea „Transilvania”	334
6. Liga pentru unitatea culturală a tuturor românilor	336
7. Universitatea populară „N. Iorga” de la Vălenii de Munte	339
8. Academia Română	340
9. Literatura	347

Capitolul al X-lea. ACTUL UNIRII. 1 DECEMBRIE 1918 (Miron Constantinescu) . . . . .

1. Preludiul prăbușirii Austro-Ungariei	353
2. Consiliul Național Român central	370
3. Tratatul de la Arad	380
4. Relațiile cu factorii de la Iași	385
5. Alegerea delegaților pentru Adunarea Națională de la Alba-Iulia	391
6. Dezbateri principale	399

7. În Banat	405
8. Rolul socialiștilor	407
9. Marea Adunare de la Alba-Iulia	413
Capitolul al XI-lea. POZIȚIA NAȚIONALITĂȚILOR FAȚĂ DE UNIRE (L. Bányai și C. Göllner)	
1. Unirea și populația maghiară din Transilvania	426
Politica de asuprire națională în monarhia austro-ungară	426
Lupta comună împotriva regimului de război și de împilare	428
Izbučnirea luptei revoluționare de eliberare națională și socială	430
Răsunetul Adunării Naționale de la Alba-Iulia	435
2. Populația germană față de unire	440
EPILOG (Ion Oprea)	452
POSTFAȚĂ (Miron Constantinescu)	457
ILUSTRAȚII	461
INDICE DE NUME	485

